

Mikado

Kwaliteitsonderzoek

Datum vaststelling: 8 november 2024

Samenvatting

De inspectie heeft op 24 september en 2 oktober 2024 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd bij VSO Mikado in Gennep, Cuijk en Venray.

VSO Mikado maakt dit jaar deel uit van een steekproef van scholen waar we een kwaliteitsonderzoek uitvoeren. Dit doen we om te kunnen rapporteren over de kwaliteit van het onderwijs in Nederland. Ook geven we met dit onderzoek een eindoordeel over de kwaliteit van het onderwijs.

Eindoordeel

We beoordelen de onderwijskwaliteit van VSO Mikado als Voldoende. We hebben alle onderzochte standaarden met een Voldoende beoordeeld.

Context

VSO Mikado is een school voor voortgezet speciaal onderwijs voor leerlingen van 12 tot en met 20 jaar. De school biedt onderwijs en ondersteuning aan leerlingen in de leerroutes 1 tot en met 4 die moeilijk tot leren komen, een beperkte zelfredzaamheid hebben en/of een ernstige complexe psychiatrische stoornis.

VSO Mikado bereidt leerlingen voor op een zo zelfstandig mogelijke deelname aan de maatschappij op het gebied van leren, arbeid/dagbesteding, wonen en vrije tijd. De leerlingen stromen uit naar (belevingsgerichte, activerende of taakgerichte) dagbesteding en (beschutte) arbeid.

Onderdeel van VSO Mikado zijn de onderwijslocaties met de naam Fooocus. Fooocus staat voor Onderwijs, Ouders, Ondernemer en Overheid. Het onderwijsdoel van de Fooocus locaties is gericht op het 'optimaal laten participeren van elke jongere in de samenleving met (betaalde) arbeid.' Daarvoor wordt structureel samengewerkt met de vier partners die hierboven worden genoemd. Leerlingen kunnen vanuit de 'moederschool' VSO Mikado doorstromen naar Fooocus. Op de onderwijslocatie van Fooocus krijgen leerlingen onderwijs die in leerroute 3 en 4 zitten.

Bestuur:

41531

Stichting Onderwijsgroep Punt Speciaal

School:

02RV|OKE 02|VSO

Mikado

Totaal aantal leerlingen:

71 (start schooljaar 2024-2025)

Onderzoeksnummer:

318211

Wat gaat goed?

Op VSO Mikado de 'moederschool' en de Fooocus-locaties hebben de schoolleiding en de teams duidelijk voor ogen wat ze met het onderwijs op de school willen bereiken. De teams kennen de leerlingen goed, zijn zich bewust van de kenmerken van de doelgroep die zij bedienen en weten over het algemeen goed waar naartoe wordt gewerkt.

De school heeft een richtinggevende onderwijsvisie die bekend is bij de teams en die leidend is voor het dagelijkse handelen. Een belangrijk speerpunt van het beleid is de ononderbroken ontwikkeling van de so leerlingen naar het vso en van de vso leerlingen naar Fooocus. Naar het steeds verder verbeteren van deze ononderbroken leerlijn gaat veel aandacht uit.

De school realiseert een stimulerend en veilig leerklimaat waarin leerlingen zichzelf mogen zijn en kunnen oefenen met nieuwe vaardigheden. In iedere klas hangen de vijf leefregels zoals 'we helpen elkaar', 'we letten op ons taalgebruik en praten netjes' en 'we zijn aardig voor elkaar'. Alle leerlingen kennen deze leefregels en leraren betrekken de leefregels in de les als daar een aanleiding toe is. We spraken leerlingen die persoonlijke leerdoelen hebben ontleend aan deze leefregels.

Verder constateren we dat de kwaliteitszorgsystematiek van de school is ingericht. Dit zorgt ervoor dat minimaal twee keer per jaar in kaart wordt gebracht of leerlingen profiteren van het onderwijs dat zij krijgen en of er sprake is van cognitieve, sociaal-emotionele en maatschappelijke vaardigheidsgroei.

We stellen vast dat er sprake is van een open leer- en verbetercultuur waarbij het denken in kansen en oplossingen een gedeelde waarde is. In de school zijn er ruime mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering.

Wat kan beter?

Uit de gesprekken en uit de documentanalyse blijkt dat leraren soms duidelijker mogen zijn in het uitspreken van (gedrags-)verwachtingen, het begrenzen van leerlingen en het bieden van keuzemogelijkheden. Dit om op tijd sturing te geven aan situaties die

kunnen escaleren. Dit kan beter.

Het viel ons op dat in een aantal ontwikkelingsperspectieven een uitgebreide opsomming aanwezig is van belemmerende en bevorderende factoren die vaak te duiden zijn als kenmerken van de doelgroep en het basisaanbod. Hierdoor kan het risico ontstaan dat factoren, die specifiek voor de betreffende leerling zijn, minder opvallen. Dit kan beter.

De onderwijskundige sturing is op enkele punten niet zichtbaar genoeg in de school. Dit ten aanzien van het bewaken van de kwaliteit van het didactisch handelen en het naleven van afspraken rondom collegiale visitatie. De school heeft kwaliteitseisen en verwachtingen hieromtrent geformuleerd maar de onderwijskundige sturing sluit hier niet voldoende op aan. Dit kan beter.

Wat moet beter?

Voor leerlingen voor wie een afwijking van de onderwijstijd is aangevraagd en toegekend, dient in het ontwikkelingsperspectief een ingroeiplan te zijn opgenomen. Het ingroeiplan dat beschreven staat in het ontwikkelingsperspectief is te summier en geeft onvoldoende richting aan het toewerken naar het hervatten van een volledige schoolweek. Dit moet beter. De school krijgt hiervoor een herstelopdracht.

Vervolgtoezicht

De onderwijskwaliteit op VSO Mikado is als Voldoende beoordeeld. De school valt onder regulier toezicht. Wel hebben we een herstelopdracht in vertrouwen gegeven.

Inhoudsopgave

1.	Opzet kwaliteitsonderzoek	6
2.	Eindoordeel en vervolgtoezicht	8
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek	10
4.	Reactie bestuur	24

1. Opzet kwaliteitsonderzoek

In dit hoofdstuk komen eerst de aanleiding tot en het doel van het kwaliteitsonderzoek aan de orde. Daarna beschrijven we de inhoud van het onderzoek en de onderzoeksactiviteiten. We sluiten het hoofdstuk af met een leeswijzer.

1.1 Aanleiding

De inspectie heeft op 24 september en op 2 oktober 2024 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd bij VSO Mikado in Gennep, Cuijk en Venray.

VSO Mikado maakt dit jaar deel uit van een steekproef van scholen waar we een kwaliteitsonderzoek uitvoeren. Dit doen we om te kunnen rapporteren over de kwaliteit van het onderwijs in Nederland. Ook geven we met dit onderzoek een eindoordeel over de kwaliteit van het onderwijs van de school.

1.2 Doel

Een kwaliteitsonderzoek geeft antwoord op de vraag of de onderwijskwaliteit voldoet aan de wettelijke vereisten. Het onderzoek leidt tot een eindoordeel over de school en mogelijk tot geïntensiveerd vervolgtoezicht.

1.3 Inhoud

Om te komen tot een eindoordeel onderzoeken en beoordelen we de standaarden die meewegen in de beslisregel over het eindoordeel (zie Onderzoekskader 2021, versie 1 augustus 2024, paragraaf 6.5).

Dit betreft de volgende standaarden:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)
- Pedagogisch-didactisch handelen (OP3)
- Veiligheid (VS1)
- Resultaten (OR1)

We hebben in dit onderzoek drie standaarden van het kwaliteitsgebied Sturen, kwaliteitszorg en ambitie toegevoegd. We hebben dit gedaan om de bevindingen van het onderzoek naar de bovengenoemde standaarden beter te kunnen duiden én om aanknopingspunten te bieden voor het (eventuele) verbetertraject.

Dit betreft de volgende standaarden:

- Visie, ambities en doelen (SKA1)
- Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2)
- Evaluatie, verantwoording en dialoog (SKA3)

Ook hebben we ook de volgende standaarden toegevoegd:

- Basisvaardigheden (OPo)
- Sociale en maatschappelijke competenties (OR2)

We hebben dit gedaan vanwege het grote belang van de basisvaardigheden en de sociale en maatschappelijke competenties voor de ontwikkeling van de leerlingen. De inspectie geeft vooralsnog geen oordeel over de standaard Basisvaardigheden. Ze geeft wel haar bevindingen bij de standaard weer en zo nodig ook herstelopdrachten.

1.4 Onderzoeksactiviteiten

Voorafgaand aan de onderzoeksdagen hebben we een analyse uitgevoerd van de informatie die al eerder bij de inspectie aanwezig was en van door de school aangeleverde documenten. In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we ook altijd of er signalen bij de inspectie zijn binnengekomen. Er zijn ten aanzien van VSO Mikado geen signalen bij ons binnengekomen.

Op de onderzoeksdag hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd:

- een kennismakingsgesprek waarin we een toelichting gaven op het onderzoek;
- negen lesobservaties, verdeeld over de verschillende leerjaren, vakken en onderwijslocaties;
- gesprekken met:
 - leraren
 - zorgprofessionals in onderwijs
 - kartrekkers op het gebied van taal, rekenen en burgerschap
 - leerlingen
 - schoolleiding
 - commissie voor de begeleiding
- een eindgesprek waarin we de bevindingen van het onderzoek terugkoppelden aan de schoolleiding en het bestuur.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel en de afspraken over het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek naar de standaarden. In hoofdstuk 4 is de beleidsreactie van het bestuur opgenomen waarin staat beschreven op welke wijze het bestuur de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de school.

2. Eindoordeel en vervolgtoezicht

Dit hoofdstuk bevat het eindoordeel van het kwaliteitsonderzoek van 24 september en 2 oktober 2024 aangevuld met een korte toelichting. Daarna beschrijven we het vervolg van het toezicht.

2.1. Eindoordeel

We beoordelen de onderwijskwaliteit van VSO Mikado als Voldoende.

Het eindoordeel over de onderwijskwaliteit is het resultaat van de beslisregels die de inspectie hanteert. De beslisregel die leidt tot het eindoordeel Voldoende luidt:

De standaarden Resultaten, Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen en Veiligheid zijn Voldoende, én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende.

2.2. Vervolgtoezicht

De onderwijskwaliteit op VSO Mikado is als Voldoende beoordeeld en valt onder regulier toezicht. Wel hebben we een herstelopdracht in vertrouwen gegeven.

De Voldoende op schoolniveau betekent dat wij jaarlijks een prestatie- en risicoanalyse uitvoeren bij het bestuur en de school die kan leiden tot een kwaliteitsonderzoek. Ook kan de school in aanmerking komen voor een thema-onderzoek of een steekproef-kwaliteitsonderzoek.

Tekortkomingen en herstelopdrachten

Wat is de tekortkoming?	Wat is de herstelopdracht?	Welk vervolgtoezicht houdt de inspectie?
<i>OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding</i> De standaard is Voldoende, maar er is een tekortkoming met betrekking tot de beschrijving van het ingroeiplan in het ontwikkelingsperspectief. Dit is te summier. In de 'Beleidsregel inzake het instemmen met afwijking onderwijstijd' onder ad.2 bij categorie d., wordt aan het bevoegd gezag de verplichting gegeven om in het ontwikkelingsperspectief op te nemen wat het bevoegd gezag doet om te bewerkstelligen dat een leerling ingroeit.	Het bestuur zorgt ervoor dat, voor leerlingen voor wie dit van toepassing is, in het ontwikkelingsperspectief een duidelijk ingroeiplan is beschreven gericht op het toewerken naar een volledige schoolweek.	De inspectie geeft deze herstelopdracht in vertrouwen en gaat ervan uit dat de tekortkoming binnen een maand na vaststelling van dit rapport is hersteld.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek

In dit hoofdstuk geven wij per standaard het inspectieoordeel, gevolgd door een korte toelichting.

3.1. Onderwijsproces

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSLEERPROCES (OP)	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen		•	

OPo. Basisvaardigheden

In schooljaar 2024-2025 beoordelen we de standaard niet. Wel hebben we de standaard onderzocht. Het onderwijs in de basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op de vervolgstap na de school in de richting van dagbesteding en (beschutte) arbeid. Hieronder volgt een toelichting.

Een doelgericht en samenhangend curriculum voor Nederlandse taal en rekenen

De school heeft voor het onderwijs in Nederlandse taal en rekenen een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school. De school biedt leerroute 1 tot en met 4 aan en heeft het curriculum goed doordacht en logisch afgestemd op de onderwijsbehoeftes in deze leerroutes. De leerlingen werken individueel en groepsgewijs toe naar eindniveaus die zijn vastgelegd in het landelijk doelgroepenmodel. Het team is zich bewust van het belang van een ononderbroken onderwijsaanbod tussen het so en het vso en tussen het vso van de 'moederschool' en vso locaties van Foocus. Uit ons onderzoek blijkt dat de school, op basis van evaluaties en gesprekken, verbeteringen aanbrengt in deze aansluiting. Zo heeft de school voor een aantal methodes gekozen die deze ononderbroken leerlijn ondersteunen. Het curriculum voldoet aan de wettelijke vereisten.

Burgerschapsonderwijs: de basis staat

Voor het burgerschapsonderwijs is de basis aanwezig. Een helder visiedocument 'Burgerschapsonderwijs VSO' maakt duidelijk op welke manier burgerschap een plaats heeft en verder krijgt in het onderwijsaanbod in het vso. Ook heeft de school in het curriculum op een doelgerichte en samenhangende manier aangegeven waar burgerschap aan de orde is. Daarnaast werkt de school met een burgerschapskalender waarin diverse activiteiten opgenomen zijn. Deze activiteiten dragen bij aan kennis, begrip en het toepassen van aspecten die vallen onder burgerschapsvorming zoals democratisch besef, participatie, diversiteit en persoonsvorming.

Uit ons onderzoek blijkt dat de school burgerschapsvorming belangrijk vindt en duidelijk heeft waar het burgerschapsonderwijs verder doorontwikkeld kan worden. De werkgroep Burgerschap trekt de kar ten aanzien van deze doorontwikkeling.

OP2. Zicht op Ontwikkeling en begeleiding

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar dat nodig is passende ondersteuning en extra begeleiding. Hieronder volgt een toelichting.

Zicht op de voortgang van de ontwikkeling

VSO Mikado verzamelt systematisch en zorgvuldig informatie over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen, waaronder de basisvaardigheden. De school vergelijkt de informatie met de te verwachten ontwikkeling van de leerlingen en stemt het onderwijs aan zowel groepen als individuele leerlingen hierop af. We stellen vast dat de school waarborgen inbouwt om ervoor te zorgen dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling door kunnen maken.

Eén van de waarborgen is dat de professionals op de school de leerlingen goed kennen en weten wat hen kenmerkt. Door scholing en training worden zij toegerust om passend en doelgericht met de leerlingen te werken en hen voor te bereiden op een volgende stap. Zo zijn alle leraren geschoold in de DOT (de-escalatie, oplossingsgericht en traumasensitief) aanpak om de condities voor leerlingen te scheppen om tot leren te komen. Daarnaast heeft de school aandacht voor de doorgaande leerlijn van het so naar het vso en van het vso van de 'moederschool' naar het vso van de Fooocus locaties.

Organisatie leerlingenzorg

Een tweede waarborg is de organisatie van de leerlingenzorg. Nog voordat de leerling op de school begint wordt met ouders de startsituatie van de leerling besproken. Deze informatie en de informatie uit bijvoorbeeld een warme overdracht vanuit de so school of de vso school, als het om een plaatsing bij de Fooocus locatie gaat, zijn de basis voor de leerroute waarin de leerling wordt geplaatst. Voor het plaatsen in een leerroute maakt de school gebruik van de 'Leerstandaarden Punt Speciaal'. Het onderwijsaanbod en het uitstroomprofiel van de gekozen leerroute zijn gebaseerd op het landelijk doelgroepenmodel.

Uit ons onderzoek blijkt dat duidelijk is waar de school met de leerlingen naartoe werkt. Een aantal leerlingen kon zelf ook goed benoemen wat ze leren op school en waarom het belangrijk is om dat te leren. Tijdens het bijwonen van een dag-evaluatie op één van de Focus locaties viel het ons in positieve zin op hoe vanzelfsprekend het voor de leerlingen is om het eigen functioneren van die dag tegen het licht te houden en te reflecteren op persoonlijke leerdoelen. De manier waarop de leerlingen zich uitdrukken laat zien dat de school aandacht heeft voor mondelinge taalvaardigheid en de basiswaarde van 'jezelf mogen zijn'.

Opbrengstgericht werken

Een derde waarborg is dat de school opbrengstgericht werkt. Dit houdt in dat leeropbrengsten minimaal twee keer per jaar in kaart worden gebracht en worden besproken. De leraren hebben hierbij een belangrijke rol om de leeropbrengsten te duiden, omdat zij de leerlingen het best kennen. De school brengt op verschillende manieren in beeld of de leerlingen profiteren van het onderwijs dat hen wordt aangeboden. Informatie wordt onder andere opgehaald uit individuele toetsing, methode-gebonden toetsen, observaties en gesprekken met ouders en het team.

We stellen vast dat de school systematisch de ontwikkeling van de leerlingen volgt en bijstuurt als dit nodig is. Leerresultaten worden afgezet tegen de leerstandaarden die zijn gekoppeld aan de leerroutes en streefniveaus.

Passende begeleiding beschikbaar

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs bepaalt de school wat er nodig is om op de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt verschillende vormen van begeleiding aan zoals logopedie, zorg binnen onderwijs, fysiotherapie, ergotherapie en psycho-fysieke training.

Ten aanzien van de samenstelling van de commissie voor de begeleiding geeft de schoolleiding aan dat er geen vaste schoolarts meer verbonden is aan de commissie voor de begeleiding. Dit vanwege personele krapte bij de GGD. Wel is er een schoolarts op afroep beschikbaar. Hoewel deze situatie niet ideaal is uit het oogpunt van continuïteit en de borging van het medische perspectief bij het vaststellen van het integrale beeld van de leerling, heeft de school aan ons laten zien dat zij zich maximaal inspinnen om dit medisch perspectief te betrekken bij de leerlingenzorg.

Er zijn functionele ontwikkelingsperspectieven

De school stelt voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief op. De ontwikkelingsperspectieven zijn functioneel, voldoen aan de wettelijke vereisten en bevatten concrete doelen. De ontwikkelingsperspectieven zijn sturend voor het leerkrachthandelen en voor de evaluatie van het onderwijs.

Wel viel het ons op dat in een aantal ontwikkelingsperspectieven een uitgebreide opsomming aanwezig was van belemmerende en bevorderende factoren die vaak te duiden zijn als kenmerken van de doelgroep en het basisaanbod. Hierdoor kan het risico ontstaan dat factoren, die specifiek voor de betreffende leerling zijn, minder opvallen. We geven dit aan als aandachtspunt.

Voor leerlingen voor wie onderwijstijdvermindering is aangevraagd en toegekend onderbouwt de school de reden ervan in het ontwikkelingsperspectief. Het ingroeiplan, de beschrijving hoe de school toewerkt naar het hervatten van het volledige onderwijsprogramma, is echter te summier beschreven. In de 'Beleidsregel inzake het instemmen met afwijking onderwijstijd' onder ad.2 bij categorie d., wordt de verplichting genoemd aan het bevoegd gezag om in het ontwikkelingsperspectief op te nemen wat het bevoegd gezag doet om te bewerkstelligen dat een leerling ingroeit. Dit moet beter en geven wij als herstelopdracht mee aan de school.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Wij beoordelen de standaard als Voldoende. Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is afgestemd op de leerdoelen van de leerlingen, draagt eraan bij dat leerlingen leren en zich ontwikkelen en is afgestemd op de voortgang van de ontwikkeling van leerlingen. Hieronder volgt een toelichting.

Een stimulerend pedagogisch leerklimaat

De leraren creëren over het geheel genomen in hun lessen een pedagogisch stimulerend leerklimaat waardoor de leerlingen zich betrokken en veilig voelen. De leraren laten zien dat zij denken in kansen en mogelijkheden en moedigen leerlingen op een vriendelijke manier aan om zichzelf uit te spreken, een wens kenbaar te maken of elkaar te helpen.

De vijf leefregels die alle leerlingen kennen in de school dragen bij aan dit stimulerende leerklimaat, aan een school waarin geoefend mag worden met nieuwe vaardigheden.

Tegelijkertijd blijkt uit de documentenanalyse en uit gesprekken dat leraren soms duidelijker mogen zijn in het uitspreken van (gedrags-)verwachtingen, het begrenzen van leerlingen, het bieden van keuzemogelijkheden en het stellen van een collegiale hulpvraag. Dit om rust en duidelijkheid te waarborgen als pijlers onder het pedagogische klimaat dat de school realiseert.

Effectiviteit van lessen

Uit de geobserveerde lessen blijkt dat de leraren over het algemeen zorgen voor een overzichtelijk verloop van de les en sturing geven aan het behalen van de leerdoelen die met de les worden beoogd. We zagen mooie voorbeelden van leraren die hun leerlingen gerichte feedback geven op het gemaakte werk en op hun leerproces. Bij een enkele les werd de lestijd minder efficiënt benut doordat het lesdoel onduidelijk was, het digitale lesaanbod werd onderbroken door reclameboodschappen en er sprake was van onvoldoende didactische sturing. Toch zagen wij in de meeste lessen dat leerlingen tot nadenken worden aangezet, dat eigen initiatieven worden beloond en dat leraren kansen pakken om leerlingen in een leersituatie te brengen.

De school heeft voor de leerroutes 1 en 2 gekozen voor een andere didactische methode om nog beter dan nu het geval is, aan te sluiten bij de ontwikkel- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. In oktober 2024 vinden de eerste scholingen plaats in het toepassen van deze methodiek.

Praktijkgericht onderwijs

Uit het onderzoek blijkt dat VSO Mikado het onderwijsaanbod en de begeleidingsstijl afstemt op de onderwijsbehoeften van individuele en groepen leerlingen. Hierbij streeft de school zoveel mogelijk naar praktijkgericht onderwijs. Dit doen zij onder andere met de 'leren op locatie'-plekken. Leraren van Mikado gaan met leerlingen mee naar een dergelijke 'l-o-l' plek wat een veilige, echte werkomgeving is. Ter plekke begeleiden zij hen bij het oefenen van werk(nemers)vaardigheden. Positief is dat de school blijft zoeken naar passend en toepassingsgericht onderwijs. Zo heeft de school voor een nieuwe leerlijn gekozen waarbij het accent op de ontwikkeling van arbeidsvaardigheden ligt.

Met betrekking tot de begeleidingsstijl viel ons, met name op de Fooocus locaties, de coachende begeleidingsstijl als fundament van het leraarhandelen op. Leerlingen worden op hun niveau van denken en handelen uitgenodigd om verantwoordelijkheid te nemen, keuzes te maken en zichzelf vragen te stellen. Deze begeleidingsstijl draagt bij aan het ontwikkelingsproces van de leerlingen.

3.2. Veiligheid en schoolklimaat

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)	O	V	G
VS1 Veiligheid		●	

VS1. Veiligheid

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op school en heeft verschillende voorwaarden ingericht om de schoolveiligheid te waarborgen. Hieronder volgt een toelichting.

Veiligheid en beleid

Eén van de voorwaarden is dat de school een schoolveiligheidsplan en ondersteunende protocollen, zoals het antipestprotocol, heeft. Er wordt uitvoering gegeven aan het beleid rondom veiligheid zoals dat in de school is afgesproken. Uit ons onderzoek blijkt dat medewerkers op verschillende manieren bijdragen aan het realiseren van een veilig klimaat in de school.

Zo heeft de school door trainingen geïnvesteerd in vaardigheden bij leraren, de DOT-aanpak (de-escalatie, oplossingsgericht en traumasensitief), om medewerkers toe te rusten tijdig signalen te herkennen en bij te kunnen sturen om escalatie te voorkomen. Hoewel het team zich bewust is van het belang van deze aanpak, is nog niet iedereen bekwaam in een juiste toepassing ervan. Uit de gesprekken en uit de documentanalyse blijkt dat grenzen soms te laat worden gesteld en de leerling niet of te laat de keuzemogelijkheden wordt geboden die positief sturend kunnen zijn in een gespannen situatie. Dit kan beter.

Tegelijkertijd namen wij ook mooie voorbeelden waar van deze vaardigheid in de praktijk waarbij vanuit rust, nabijheid en vriendelijke sturing leerlingen geleid werden naar een oplossing of keuze.

Vijf leefregels

Een tweede voorwaarde voor een veilige schoolomgeving zijn de vijf leefregels die bij alle leerlingen bekend zijn en in elke klas hangen. Deze leefregels zijn onder andere 'we luisteren naar elkaar', 'we helpen elkaar' en 'we zijn aardig voor elkaar'.

Uit ons onderzoek blijkt dat deze leefregels 'leven' in de school; er wordt in de lessen aan gerefereerd en sommige leerlingen hebben er hun persoonlijke leerdoelen aan ontleend. Zo vertelde een leerling tijdens een lesobservatie dat ze op school leert om 'aardig te reageren, ook als iemand anders een beetje onaardig doet'.

Aanpak bij incidenten

Een derde voorwaarde is dat binnen de school een vaste aanpak gehanteerd wordt als er sprake is van een incident. Incidenten worden geregistreerd, nabesproken met alle betrokkenen waarbij onder andere gesproken wordt over de keuzes die leraren hebben gemaakt in het handelen rondom het incident. Ook op schoolniveau worden periodiek de incidenten geëvalueerd.

De school haalt ten aanzien van het thema veiligheid expertise van buiten in de school. Zo heeft een wijkagent de school bezocht om met de leerlingen te praten over online pesten.

De school monitort de veiligheid

De school heeft zicht op de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen door deze regelmatig te meten op basis van verschillende bronnen.

In de dagelijkse collegiale gesprekken en in de gesprekken met ouders is het onderwerp veiligheid een belangrijk thema. Daarnaast gebruikt de school een gerichte vragenlijst om de sociale veiligheid voor de doelgroep in kaart te brengen en wordt de tevredenheid bij ouders en leraren eens per twee jaar bevestigd. Veiligheidsaspecten zijn onderdeel van deze bevestiging.

Uit het documentenonderzoek blijkt dat de school kritisch reflecteert op de uitkomsten van de veiligheidsmetingen. Zo trekt de school de conclusie dat er meer aandacht tijdens de lessen sociale vaardigheden moet komen voor gedragsregels in het omgaan met sociale media. Tevens blijkt uit de veiligheidsmonitor dat niet alle leerlingen weten wie de coördinator sociale veiligheid is. Aan het begin van het schooljaar heeft de coördinator sociale veiligheid zich bekend gemaakt aan alle leerlingen.

3.3. Onderwijsresultaten

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)	O	V	G
OR1 Resultaten		•	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties		•	

OR1. Resultaten

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de streefniveaus behorende bij het beoogde uitstroomperspectief van de leerlingen. Hieronder volgt een toelichting.

De school hanteert passende en ambitieuze streefniveaus

De school heeft bij de doelgroep passende en ambitieuze streefniveaus vastgelegd voor de leerresultaten op de kernvakken van de leerlingen. De streefniveaus zijn concreet genoeg om vast te kunnen stellen of schoolverlaters ze gehaald hebben.

Aan de hand van de leerstandaarden van Onderwijsgroep Punt Speciaal wordt bepaald of het streefniveau van de leerroute is behaald. De ambitie van Onderwijsgroep Punt Speciaal is dat 75% van de leerlingen in leerroute 2, 3 en 4 het streefniveau van de leerroute behaalt op de leergebieden mondelinge taal, lezen, rekenen, spelling, sociaal-emotionele ontwikkeling en leren-leren/vda (voorbereiding op dagbesteding en arbeid).

Leerlingen behalen de streefniveaus voor de kernvakken

Twee keer per jaar worden de leeropbrengsten in kaart gebracht, besproken en geanalyseerd. Uit de opbrengstanalyse van de school blijkt dat minimaal 75% van de leerlingen aan het einde van de schoolperiode de streefniveaus behaalt voor de kernvakken die de school heeft geformuleerd. Voor mondelinge taal heeft 95% van de Fooocus leerlingen, 88% van de vso- leerlingen en 90% van de oza (onderwijs-zorg-arrangement) leerlingen de streefniveaus behaald. Voor lezen is dat voor de Fooocus leerlingen eveneens 95%, voor de vso- leerlingen 79% en voor de oza-leerlingen 78%. Bij rekenen behaalt 95% van de Fooocus leerlingen, 84% van de vso- leerlingen en 80% van de oza-leerlingen de streefniveaus en voor spelling geldt dat voor 95% van de Fooocus leerlingen, voor 82% van de vso-leerlingen en voor 100% van de oza-leerlingen.

Leerlingen behalen het uitstroomniveau

Minimaal 75% van de leerlingen behaalt aan het einde van de schoolperiode het uitstroomniveau in het ontwikkelingsperspectief.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school heeft goed in beeld welke sociale en maatschappelijke competenties van belang zijn voor de doelgroep die zij bedienen. De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen op sociaal en maatschappelijk gebied op een betrouwbare en inzichtelijke manier. Hieronder volgt een toelichting.

De school hanteert passende, ambitieuze streefniveaus voor de sociaal-emotionele en maatschappelijke competenties

De school heeft per leerroute concrete en passende streefniveaus vastgesteld die in lijn zijn met het beoogde uitstroomperspectief. Uit ons onderzoek blijkt dat de school voor iedere leerling concrete vaardigheden benoemt die zelfstandigheid, zelfinzicht en zelfredzaamheid in een sociale en maatschappelijke context bevorderen. We constateren dat de school de leerdoelen afstemt op de mogelijkheden van de leerling.

Sociaal-emotionele vaardigheidsontwikkeling in beeld

De school brengt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling twee keer per jaar in beeld welke groei leerlingen al dan niet hebben doorgemaakt. De school zet dit af tegen de streefniveaus en de norm van Onderwijsgroep Punt Speciaal. De school doet dit op een betrouwbare en inzichtelijke manier.

Zo laat de opbrengstanalyse zien dat 86% van de Fooocus leerlingen de streefniveaus op sociaal-emotioneel gebied haalt en 71% van de vso-leerlingen. Gemiddeld behalen de leerlingen van beide uitstroomroutes de norm van 75% die de inspectie hanteert. Wij laten de opbrengsten van de oza-leerlingen hierbij buiten beschouwing, omdat dit een kleine groep leerlingen betreft. Wel blijkt uit de opbrengstanalyse dat de school niet tevreden is met de onderwijsresultaten van de oza-leerlingen op dit gebied. De school spant zich dan ook in om bij deze leerlingen op een passende manier in kaart te kunnen brengen wat de vaardigheidsgroei is. Zo zijn recentelijk nieuwe observatielijsten geïmplementeerd waarmee de school verwacht een duidelijker beeld op te kunnen halen van de zelfregulatie van deze groep leerlingen.

Maatschappelijke vaardigheidsgroei

Ten aanzien van de maatschappelijke competentieontwikkeling van de leerlingen heeft de school op het domein van leren-leren/vda verschillende leerdoelen benoemd die vallen onder de noemer 'maatschappelijke vorming'.

Zowel de vso Foooocus leerlingen als de vso-leerlingen van de 'moederschool' behalen de streefniveaus en norm van Onderwijsgroep Punt Speciaal; 86% van de Foooocus leerlingen behaalt de doelen voor leren-leren/vda en 75% van de vso-leerlingen. Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven geldt ook voor de maatschappelijke competentieontwikkeling van de kleine groep oza-leerlingen dat de opbrengstresultaten buiten beschouwing blijven. Wel constateren wij dat de school over het geheel genomen toewerkt naar het verder concretiseren van het burgerschapsonderwijs in het aanbod en daarmee aan een verdere concretisering van de vaardigheden die de leerlingen ten aanzien van de burgerschapsvorming nodig hebben. We stellen vast dat de school zich aantoonbaar inspant om leerlingen toe te rusten op de vervolgbestemming na het verlaten van de school.

3.4. Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)	O	V	G
SKA1 Visie, ambities en doelen		●	
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

SKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft dit vertaald naar doelen en ambities en stuurt op het behalen daarvan. Hieronder volgt een toelichting.

Samenhang in beleid

Uit ons onderzoek blijkt dat de onderwijskundige doelen die de school nastreeft op een navolgbare manier zijn uitgewerkt in de diverse plannen. Zo zijn het meerjarenbeleidsplan, het schoolplan en het jaarplan logisch aan elkaar verbonden, waarbij het jaarplan sturend is voor de onderwijskwaliteit en de professionele ontwikkeling die de school nastreeft. Uit verschillende documenten zoals het jaarplan, het curriculum vso en de notitie burgerschapsonderwijs blijkt dat de school streeft naar thuisnabij en praktijkgericht onderwijs.

We constateren eveneens dat de school in visie, ambities en kernwaarden aansluit bij de doelen van het bestuur en bij de kenmerken van de leerlingpopulatie op de school. Ondersteunende beleidsdocumenten zoals onder andere het Antipestprotocol, de notitie Zorgstructuur Mikado, het document Leerroutes en het al eerder genoemde visiedocument Burgerschap, dragen bij aan een eenduidige werkwijze.

De school heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht

De schoolleiding beschrijft in het kwaliteitsdocument Mikado op welke manier ze zorgt voor het realiseren, borgen en verbeteren van de onderwijskwaliteit en hoe ze de naleving van de wettelijke eisen realiseert, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. Uit ons onderzoek blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs en de resultaten die met het onderwijs worden behaald systematisch en vanuit een vaste routine in beeld worden gebracht. Er is sprake van een werkend stelsel van kwaliteitszorg waarin taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden over het geheel genomen duidelijk zijn belegd binnen de school.

De voorwaarden zijn aanwezig

De schoolleiding heeft voorwaarden ingericht om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Zo biedt de school een teamgericht en individueel scholingsprogramma aan en vinden er periodiek personeelsgesprekken plaats. In de school is gekozen voor een aanpak van kwaliteitsbewaking- en verbetering waarbij het team wekelijks met elkaar bespreekt en evalueert hoe de voortgang is van de doelen die in gezamenlijkheid zijn opgesteld. Uit de gesprekken en documenten blijkt dat deze manier van werken het eigenaarschap stimuleert dat als belangrijke drager wordt gezien voor taakvolwassen en taakbekwaam handelen.

Schoolondersteuningsprofiel

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school heeft doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur en zorgt voor passende randvoorwaarden. Wel kan de schoolleiding nadrukkelijker sturen op de afspraken die gemaakt zijn met betrekking tot de didactische kwaliteit en collegiale kwaliteitsbewaking. Hieronder volgt een toelichting.

Passende randvoorwaarden

Uit ons onderzoek blijkt dat de school diverse randvoorwaarden ingericht heeft die bijdragen aan een cultuur van kwaliteitsbewaking en kwaliteitsverbetering. Zo zorgt de schoolleiding voor een veilige, open cultuur met ruimte voor inbreng als basis voor de samenwerking in de school. Er vinden ontwikkelgesprekken plaats, er worden individuele- en teamscholingen georganiseerd en het team krijgt de ruimte om intervisie met elkaar te organiseren. De zorg-in-onderwijsprofessionals worden ook betrokken bij de deskundigheidsbevordering in de school.

Daarnaast heeft de school gekozen voor een specifieke werkwijze om wekelijks de voortgang van ontwikkel- en verbeterdoelen te bespreken. Uit de gesprekken blijkt dat deze samenwerkingsvorm in het team heeft geleid tot meer verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid.

De kwaliteitscultuur wordt eveneens bevorderd door de inrichting van de organisatie. Diverse inhoudelijke werkgroepen waaronder de werkgroepen Nazorg, Doorgaande leerlijn, Burgerschap en Kunst en cultuur dragen bij aan de doorontwikkeling van het onderwijs. Uit de gesprekken blijkt verder dat het team iedere dag informeel samenkomt om zaken rondom de leerlingen met elkaar af te stemmen. Een dergelijke manier van samenwerken geeft blijk van eigenaarschap en het goed zicht willen houden op het welbevinden en de ontwikkeling van de leerlingen.

Onderwijskundig leiderschap kan zichtbaarder

Hoewel wij in bovenstaande alinea's vaststellen dat er binnen de school diverse randvoorwaarden aanwezig zijn die bijdragen aan een professionele kwaliteitscultuur, kan er nadrukkelijker gestuurd worden op kwaliteitseisen en kwaliteitsafspraken die in het schoolbeleid zijn geformuleerd.

Zo bleek tijdens de onderzoeksdag dat er in het team ruimte genomen kan worden om terug te vallen in 'oude, niet gewenste patronen', met betrekking tot het didactisch handelen. Ook is er geen uitvoering gegeven aan collegiale visitatie die door het team op een eerder moment als belangrijk instrument van kwaliteitsbewaking is aangemerkt. In gesprek met de schoolleiding blijkt dat de sturing hierop doel- en resultaatgericht kan.

De standaard beoordelen wij, ondanks het aandachtspunt van de onderwijskundige aansturing, wel met een Voldoende. De eerste reden hiervan is dat wij, alle onderwijskundige teams in acht genomen, over het geheel genomen een kwaliteitscultuur aantreffen die aan de basiskwaliteit voldoet. Het gaat dan om de onderwijskundige teams van zowel de Focus-locaties als de 'moederschool'.

Een tweede reden is dat de schoolleiding zich herkent in dit verbeterpunt en gedurende de looptijd van het onderzoek, in overleg met het bestuur, verbeterinitiatieven heeft genomen.

Samenwerking in de regio

De school werkt met diverse samenwerkingspartners om enerzijds passende ondersteuning te bieden als dit nodig is en anderzijds om een ononderbroken ontwikkeling voor de leerlingen te waarborgen. Zo werkt de school samen met jeugdhulp, scholen voor regulier en speciaal onderwijs, de gemeente, het bedrijfsleven, samenwerkingsverbanden en een vaste zorgpartner. De inspanningen van de school zijn erop gericht om te voorkomen dat leerlingen tussen wal en schip vallen.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de standaard als Voldoende.

De school evalueert en analyseert systematisch of de doelen worden gerealiseerd die gesteld zijn en verantwoord zich daarover. De school stelt, waar dat nodig is, het schoolbeleid bij. Hieronder volgt een toelichting.

De school evalueert doelen en beleid

Uit de gesprekken en uit de bestudeerde documenten maken wij op dat de school waarde hecht aan het evalueren van de onderwijsdoelen die zij gesteld heeft. We zien dat de school hierbij naar kwalitatieve en kwantitatieve informatie kijkt. Bronnen hierbij zijn onder andere de opbrengstanalyses, de zelfevaluatie, de evaluatie van het jaarplan en de ouder-, medewerker- en leerlingtevredenheidsonderzoeken.

De onderwijsresultatenanalyse betreft bijvoorbeeld de leerwinst, gemeten naar vaardigheidsgroei, die twee keer per jaar in beeld wordt gebracht. Deze uitkomsten worden geanalyseerd op leerling-, school- en bestuursniveau. Gedurende het schooljaar volgen en bespreken de leraren de vorderingen van de in het jaarplan beschreven ontwikkeldoelen in korte voortgangsbijeenkomsten. Zo hebben deze werksessies er onder andere voor gezorgd dat een nieuwe rekenmethode is onderzocht en geïmplementeerd, de doorgaande lijn van het vso van de 'moederschool' naar het vso van de Focuslocaties is verbeterd en het burgerschapsonderwijs beter verankerd is in het curriculum.

De school organiseert tegenspraak

De schoolleiding en het team nemen initiatieven om een goed contact met ouders te onderhouden. Uit de gesprekken maken we op dat in de school een open dialoog gevoerd wordt met het personeel, de medezeggenschapsraad en de leerlingenraad.

De school verantwoordt zich

Uit ons onderzoek blijkt dat de school belanghebbenden informeert over de onderwijsdoelen en de werkwijze binnen de school. In de schoolgids geeft de school een goed leesbaar en duidelijk beeld van de schooldoelen, de schoolontwikkeling en de onderwijsresultaten die de school in het voorgaande schooljaar heeft behaald. De school verantwoordt zich uitgebreid over de resultaten op de verschillende leergebieden. Wij zijn positief over de manier waarop de school dit doet.

4. Reactie bestuur

Hieronder is de beleidsreactie van het bestuur opgenomen waarin is beschreven op welke wijze de bevindingen uit het onderzoek worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van de onderwijskwaliteit.

De Inspectie heeft de kwaliteit van onderwijs op de afdeling VSO van Mikado, als 'voldoende' beoordeeld. Collega's en leerlingen zijn er trots op dat hetgeen zij dagelijks doen en waar zij dagelijks op constructieve wijze vorm aan geven, is gezien door de bezoekende inspecteurs. De werkwijze die wij hanteren bij de hoofdlocatie van het vso van Mikado en de Fooocus locaties, is gebaseerd op onze visie op goed onderwijs voor deze doelgroep. Deze visie is richtinggevend voor ons dagelijks handelen, binnen onze kwaliteitscultuur en de doorgaande lijnen! Gerichte feedback, uitgesproken gedragsverwachtingen voor onze collega's en voor de leerlingen, adequate onderwijskundige sturing en een goed ingericht OPP zijn daar belangrijke elementen in.

We zijn blij met de gerichte feedback van de inspecteurs; we pakken de ontwikkelpunten voortvarend op. We zijn gestart met de opdracht die in vertrouwen is gegeven en borgen deze cyclisch.

Bijlage: Zienswijze bestuur

[Richtlijn: vink 'in rapport' aan als er een zienswijze is]

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

